

Riksdagsvalsprogram 2019

MAT OCH SKOG

GER FINLAND FRAMGÅNG

slc.fi/riksdagsval2019

#viskaparlandet

#kliMATval

#bondenbehövs

#väljmatfrånfinland

#skogsvalet19

#skogshjältar

SLC

Våra hjärtan klappar för maten och skogen

De finländska jord- och skogsbrukarna har satt ribban högt. Det ska vi fortsätta med! I Finland har vi rena, trygga och hållbart producerade råvaror med ett lågt klimatavtryck. Det har vi tack vare att våra åkrar, djur och skogar sköts ansvarsfullt och med ett stort kunnande, vilket ger klimatnytta på lång sikt. Jord- och skogsbruket är dessutom den enda näringen som binder kol.

Bonde, jordbrukare, lantbrukare, matproducent, odlare, trädgårdsproducent, skogsbrukare, lantbruksföretagare. Dessa är bara några av de benämningar som används för alla de cirka 100 000 finländare som arbetar med att från jord och skog producera mat och andra råvaror som vi och vårt samhälle behöver. Det är vi som skapar landet. Via vårt dagliga arbete ser vi i praktiken till att marken och djuren mår väl och att skogen växer så att den gör ännu större klimatnytta.

För att detta ska lyckas även i framtiden behöver näringen klara besked från beslutsfattarna. Politiska beslut måste resultera i långsiktiga spelregler och konkurrenskraftiga villkor som gör att producenterna kan tro och satsa på framtiden och bygga upp en lönsam produktion och utveckla ekonomiskt, socialt samt miljö- och klimatomässaigt hållbara, innovativa produkter.

Landsbygden och skärgården är en viktig del av det finlandssvenska samhället. Likaså är jord- och skogsbruket en betydande näring i landets svenskspråkiga regioner. Därför behövs kunniga kandidater i riksdagsvalet samt riksdagsledamöter – representanter som med ett genuint intresse driver de finlandssvenska landsbygdsnäringarnas intressen i det nationella beslutsfattandet.

RENT MJÖL I PÅSEN SKA LÖNA SIG

Den finländska maten hör till den renaste i Europa och världen. Det långsiktiga förebyggande kvalitetsarbetet startar på gårdarna från producentens kunande och ansvarstagande för att t.ex. förhindra att sjukdomar överhuvudtaget kommer in i livsmedelskedjan. Tack vare den kalla vintern, som renar markerna från sjukdomar och ohyra, har vi ett mycket litet behov av att använda växtskyddsmedel.

Livsmedelskedjans kvalitetsarbete har resulterat i att vi i Finland tillsammans med de övriga nordiska länderna är så gott som fria från salmonella. De nordiska länderna använder även minst antibiotika i djurhållningen i världen. Tack vare goda förhållanden för produktionsdjuren, större utrymmen och satsningar på hygien i produktionsbyggnader har vi lyckats.

De välfärdsprogram som producenterna har utvecklat tillsammans med den finländska livsmedelsindustrin, ställer ännu högre krav på djurhållningen än djurskyddslagstiftningen som i första hand sätter miniminivån.

Ett lönsamt jordbruk garanterar en miljövänlig matproduktion

Kvalitetsarbetet som de finländska producenterna och livsmedelskedjans övriga aktörer har förbundit sig till innebär i praktiken avsevärt starkare livsmedels-säkerhet, miljö- och klimathänsyn och djurvälfärd än vad som krävs inom och av EU. Förutsättningen för att kunna fortsätta detta kvalitetsarbete är att marknaden fungerar, att produktionen är lönsam och att investeringar kan göras i byggnader, marken eller i djurbesättningen.

Mat2030-redogörelsen bör fortsättningsvis fungera som ett centralt styrdokument vad gäller de lagstiftningsmässiga krav som ställs på matproduktionen. Enligt Suomi syö-undersökningen 2018 har den finländska matens popularitet ökat bland konsumenterna och 78 % av finländarna anser att det är viktigt att äta finländsk mat.

De finländska matproducenterna kan leverera hållbara, miljövänliga råvaror med ett fördelaktigt klimatavtryck. För att det ska lyckas även i framtiden behöver vi klara politiska beslut, konkurrenskraftiga villkor och en fungerande marknad som gör att matproducenterna kan tro och satsa på framtiden och bygga en lönsam produktion:

- Riksdag och regering måste trygga de nationella stöden och investeringsstöden till jordbruket samt tillräckliga anslag för den nationella strategin CAP 2027.
- SLC vill se en fortsatt långsiktig utveckling av en rättvis livsmedelsmarknaden genom ett seriöst samarbete och dialog mellan livsmedelskedjans aktörer samt genom en starkare lagstiftning
- Kravet på ursprungsmärkning bör utvidgas, t.ex. bör det i Finland införas obligatorisk ursprungsmärkning på restaurangmat och spannmålsprodukter.

- Statsrådets principbeslut om ansvarsfull upphandling (2016) bör tillämpas på alla offentliga upphandlingar i Finland så att man särskilt beaktar goda odlingsmetoder med tanke på miljön, djurens välbefinnande och hälsa samt livsmedelssäkerhet.
- Tillräcklig finansiering för frivilliga naturskydds- och miljövårdsåtgärder garanterar att lantbrukarna på bästa sätt kan trygga naturens mångfald och klimatåtgärder i det praktiska jordbruket
- Forskning är A och O. Det behövs omfattande nationella sporrande satsningar för ta i bruk och utveckla effektiva, långsiktiga metoder för att kunna förbättra markstrukturer, effektivisera vattenvård samt för att bevara näringsämnen i marken
- Statsmakten bör öka anslagen för att slutföra kartläggningarna av sura sulfatjordar, utveckla förebyggande åtgärder samt göra upp ett program för att minimera miljökonsekvenserna
- Det behövs en tydlig lagstiftning om djurens välbefinnande som möjliggör en kvalitativ, lönsam husdjursproduktion. Ett samrådsförfarande inom tillsynen behövs för att säkerställa neutralitet och producenternas rättsskydd.
- Finland måste balansera upp sin bytesbalans och öka den årliga livsmedellexporten, vilket även kräver långsiktiga satsningar på mera kunnande och expertis inom export och marknadsföring
- Villkoren för hur råvaror produceras inom EU måste utvecklas i en mer enhetlig riktning för att jämna ut konkurrensskillnader och för att producenterna ska kunna fungera på samma marknad
- Den globala livsmedelshandeln behöver rättvisa handelsavtal som garanterar konkurrensneutrala villkor
- Satsningar på utbildning, rådgivning och forskning är avgörande för att lantbrukarna ska kunna möta framtidens behov och kunna greppa utvecklingsmöjligheterna i näringen.

VÄXANDE SKOG VÅRDAR KLIMATET

Finlands skogsbruk har en lång tradition som bygger på vår första skogslag som instiftades redan 1886.

Markanvändningssektorn, och uttryckligen skogen, är den enda sektor som via fotosyntesen och kolets kretslopp binder kol i marken. I världens skogstätaste land, Finland, är skogens effekt som kolsänka så stor att de finländska skogarna under de senaste åren har bundit ungefär hälften av alla klimatutsläpp som uppkommer i landet.

Förutom att våra skogar binder stora mängder kol som bromsar klimatuppvärmningen, har vi tack vare världens bästa skogsbruk även skapat många viktiga arbetsplatser och fått betydande exportintäkter. Att Finland har den högsta andelen strängt skyddad skog – 12 procent av vår skogsareal (skogs- och tvinmark) – i hela EU bevisar att ett aktivt skogsbruk inte utesluter skydd av skog. I våra finländska skogar har vi med andra ord ett mycket gott utgångsläge för hållbar, klimatsmart virkesproduktion och för att trygga den biologiska mångfalden.

För tillfället finns det mera kolbindande virke i Finlands skogar än någonsin tidigare samtidigt som våra skogar växer som aldrig förr. Den årliga tillväxten i våra skogar har mer än trefaldigats de senaste 100 åren och de finländska skogarnas tillväxt (107 miljoner kubikmeter per år) är redan nu rejält större än avverkningarna (72 miljoner kubikmeter per år). Största delen av den ökade tillväxten beror på att skogsägarna årligen satsar cirka 300 miljoner euro på förnuftiga skogsförbättringsåtgärder och aktivt skogsbruk med förnyelseavverkning, sådd eller plantering, plantskogskötsel och gallring.

Ökad skogstillväxt öppnar nya dörrar för klimatarbetet

Även om vi ökar virkesuttaget kommer den årliga tillväxten av Finlands skogar att vara större än avverkning. Då det gäller att öka tillväxten av våra skogar är det de privata skogsägarna, som äger cirka 60 procent av Finlands skogar, som sitter på lösningarna. De allmänna målen finns i Finlands skogsstrategi och i klimatstrategin på medellång sikt. Det praktiska skogsbruket är däremot alltid beroende av skogsägaren själv, skogens tillstånd, marknadsläget samt av tid och plats.

Det finns hållbara sätt att genom god skogsvård på sikt öka den årliga tillväxten till 150 miljoner kubikmeter. Då kan man i allt högre grad ersätta byggmaterial, t.ex. betong som förorsakar stora klimatutsläpp, med trä som binder kol. En ökad skogstillväxt öppnar också portar för att ersätta konstfiber och plastmaterial med trä. Energived så som gallringsvirke, spån och bark kan å sin sida ersätta fossila bränslen.

Skogarna räcker till. Hållbar virkesproduktion, tryggande av den biologiska mångfalden och skogen som rekreationskälla står inte i motsats till varandra. För att det finländska skogsbruket och skogsägarna kan fortsätta att skapa hållbart välstånd för hela landet, samtidigt som vi bromsar klimatuppvärmningen, behöver vi klara politiska beslut:

- Vår lagstiftning måste fortsättningsvis främja konkurrenskraftiga hållbara skogsbruksmetoder som är till fördel för klimatet och skogarnas förmåga att binda kol i marken
- Skogsbeskattningen ses över för att stöda ett aktivt och lönsamt skogsbruk. Skogsbruk är en långsiktig verksamhet och nuvarande skogsbeskattning är uppbyggd utgående från kortsiktigare placeringar. Nuvarande skatteverktyg såsom skogsgåvoavdraget bör bibehållas och skogsavdraget höjas.
- Ett ökat hållbart virkesuttag i kombination med tillräckliga satsningar på forskning och produktutveckling är avgörande för att kunna ersätta plaster och konstfiber med kolbindande trämaterial
- Samhället bör främja ett aktivare byggande i trä i Finland
- Det behövs sporrande incitament för att befrämja småskalig energiproduktion och användningen av bioenergi
- Det viktigaste målet i klimatarbetet är en övergång från fossila till förnyelsebara bränslen, och här är satsningar inom energi- och trafiksektorn avgörande
- Skogarnas mångfald tryggas bäst genom frivilliga naturvårdsåtgärder och frivilligt miljöskydd

LÅNGSIKTIGA SPELREGLER FÖR FÖRETAGANDE OCH MARKÄGANDE

Företagande inom jord- och skogsbruk och matproduktion är långsiktig verksamhet. För att i samspel med djur och natur kunna utveckla hållbar produktion och innovativa produkter krävs långsiktiga, klara och enhetliga spelregler samt god förvaltning från beslutsfattare och myndigheter.

Enklare, enhetligare och smidigare regelverk tillsammans med sundare byråkrati är nödvändigt. Förvaltning, tillsyn och avgifter måste stöda företagans kreativitet och konkurrenskraft. Företagares rättssäkerhet får heller aldrig sättas på spel. En konstruktiv dialog som bygger på förtroende mellan myndigheter och företagare är A och O för att genuint bidra till inhemska arbetstillfällen, innovationer och nya lösningar som gagnar hela samhället.

Finland är ett av de mest glesbebyggda och landsbygdsdominerade länderna i EU. Det krävs medvetna investeringar på infrastruktur och vägnät, utbildning och fungerande service för att människor ska kunna bo och jobba på landsbygden och i skärgården. Att det finns fungerande och smidiga väg- och dataförbindelser är helt enkelt en grundförutsättning för att kunna bo och idka näringsverksamhet på landsbygden.

Att hålla landsbygden och skärgården livskraftig och bebodd ligger i hela landets intresse. Liksom individer har även stad och landsbygd, samt även skärgården, olika behov, vilket måste beaktas i beredningen och de politiska besluten. I samhällsplaneringen måste likaså förutsättningarna för att bedriva aktivt jord- och skogsbruk beaktas.

Finländsk jord och skog sysselsätter

Den finländska matkedjan från jord till bord skapar närmare 300 000 arbetstillfällen runt om i landet. Genom att konsumenter sätter 10 euro extra i månaden på mat producerad i Finland kan vi tillsammans skapa 15 000 nya arbetsplatser.

Skogsbruket ger sysselsättning åt cirka 100 000 finländare. Skogsbranschen och även uppsvinget inom bioekonomin erbjuder mångsidiga möjligheter att sysselsätta sig på landsbygden. I sin helhet beräknas skogsklustret sysselsätta ca 140 000 finländare.

Inom jord- och skogsbruket och inom landsbygdsnäringarna kan företagare skapa nya arbetstillfällen, innovationer och hållbara, klimatsmarta produkter. För att det ska lyckas behöver vi politiska beslut som innebär långsiktiga, klara och förutsägbara spelregler från beslutsfattare och myndigheter:

- Det behövs fortsatta satsningar för att genuint minska byråkratin för små och medelstora företagare för att gynna innovationer och nya produkter
- Investeringar i infrastruktur och vägnät, utbildning och fungerande service är grundförutsättningar för att människor ska kunna bo och jobba på landsbygden och i skärgården. Skötseln och underhållet av infrastrukturen och vägnätet i landet behöver stärkas, bl.a. genom satsningar på det lägre allmänna vägnätet, höjda statsanslag till enskilda vägar och satsningar på bredband för att förmedla högklassiga finländska råvaror
- I ett allt mer digitaliserat samhälle måste även utvecklingen av dataförbindelserna tryggas

- Staten måste trygga fungerande och rättvisa färjeförbindelser och förbindelsebåtarnas verksamhet
- Landsbygden, företagarna och markägarna behöver en ny modern och smidig markanvändnings- och bygglag som underlättar verksamhet på landsbygden
- Företagaravdraget är ett bra sätt att stöda företagande på landsbygden. Även landsbygdsföretagandet bör prioriteras när det gäller innovationsstöd.
- Landsbygdsnäringarna kan inte godkänna fastighetsskatt på åker eller skog
- Markägarens rättigheter i samband med allemansrätten samt äganderätten bör respekteras.
- Regering och riksdag måste trygga generationsväxlingar
- För att garantera avbytarsystemets framtid behövs tillräcklig finansiering
- Jordbrukarnas rättskydd vid övervakningar måste förbättras och påföljder vid brister bör vara skäliga
- Vattenlagen bör revideras så att inte bara markägaren, utan även samhället till en större del, deltar i kostnader för t.ex. torrläggning av marker och rensning av vattendrag
- Tillgången till kvalitativ svenskspråkig utbildning inom bioekonomibranschen måste tryggas
- Skador orsakade av stora rovdjur samt fridlysta djur ska ersättas fullt ut. Finland bör driva på att vargen ska flyttas från bilaga 4 till bilaga 5 i EU:s habitatdirektiv så att dess skyddstatus blir samma i hela landet som på renkötselområdet och den nationella möjligheten att reglera vargstammen utvidgas avsevärt.

Fakta:

– Matfakta, Naturresursinstitutet Luke:

<https://www.luke.fi/ruokafakta/sv/framsida>

– Suomen maa- ja elintarviketalous 2018

http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/542199/luke-luobio_34_2018.pdf?sequence=3&isAllowed=y

– Karhinens rapport

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161359>

– Ekonomidoktorn, Naturresursinstitutet Luke:

<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/ekonomidoktorn>

– EU-kommissionens webbplats om EU:s jordbrukspolitik:

https://ec.europa.eu/agriculture/index_sv

– Faktagaffeln 2018:

https://www.ruokatieto.fi/sites/default/files/Flash/tietohaarukka_2018_ruotsi.pdf

KONTAKTUPPGIFTER

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS
CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
09 5860 460

info@slc.fi

www.slc.fi

VÅRA PRODUCENTFÖRBUND:

Österbottens svenska producentförbund ÖSP

Handelsplanaden 16 B, 65100 Vasa
06 318 9200

SLC Nyland

Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
09 601 588

SLC Åboland

Engelsbyvägen 8, 25700 Kimito
040 511 0886

Ålands producentförbund ÅPF

Ålands landsbygdscentrum

Jomalagårdsvägen 16-1, AX-22150 JOMALA
018 329 840

SKOGSVÅRDSFÖRENINGARNA:

Skogsvårdsföreningen Österbotten
Företagaregatan 13, 65380 VASA
010 581 8400

Skogsvårdsföreningen Södra Skogsreviret
Mannerheimgatan 9-11 A, 06100 BORGÅ
019 580 993

Väståbolands skogsvårdsförening
Köpmangatan 5, 21600 PARGAS
0400 435 048

Jeppo skogsvårdsförening r.f.
Östra Jeppovägen 22, 66850 JEPPO
0400 265 424

Ålands skogsvårdsförening
Jomalagårdsvägen 17-5, AX-22150 JOMALA

slc.fi/riksdagsval2019

#viskaparlandet

#kliMATval

#bondenbehövs

#väljmatfrånfinland

#skogsvalet19

#skogshjältar